

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 2. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Vidzemes rajona tiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 63/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja pēc būtības lūdz Satversmes tiesu atzīt:

1.1. Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmo daļu (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā no 2008. gada 4. jūlija līdz 2016. gada 7. martam), ciktāl tā nosaka energoapgādes komersanta tiesības uz kompensāciju, (turpmāk – apstrīdētā likuma norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr. 85 “Dabaszāģes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 85) 98. punktu un 100. punktu, ciktāl tie nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības uz kompensāciju, un 99.2. apakšpunktu, ciktāl tas nosaka energoapgādes komersanta

(sistēmas operatora) tiesības aprēķināt faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu pēc diferencētām patēriņa normām, (turpmāk kopā – apstrīdētās noteikumu normas) par neatbilstošu Satversmes 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī apstrīdētajai likuma normai un spēkā neesošu no personas pamattiesību aizskārums rašanās brīža.

2. Apstrīdētā likuma norma noteica: “Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Noteikumu Nr. 85 98. punkts noteica: “Ja sistēmas operators konstatē un pierāda līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei šo noteikumu, dabasgāzes piegādes līguma vai sistēmas pakalpojuma līguma pārkāpumu, kas radies lietotāja darbības vai bezdarbības dēļ un kura dēļ lietotājam ir samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā par patērēto dabasgāzi, kā arī kompensāciju saskaņā ar sistēmas operatora izrakstītu pretenziju par līgumsaistību izpildi. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sistēmas operatoru.”

Noteikumu Nr. 85 99.2. apakšpunkts paredzēja, ka sistēmas operators šo noteikumu 98. punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu mājāsaimniecībām aprēķina, ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu maksimālo iespējamo dabasgāzes patēriņu stundā vai ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas.

Savukārt Noteikumu Nr. 85 100. punkts paredzēja, ka “sistēmas operators šo noteikumu 98. punktā minēto kompensāciju nosaka, reizinot šo noteikumu 99. punktā

noteiktajā kārtībā aprēķināto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārtā apmērā”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta 3. punktu – lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir citstarp tiesai, izskatot civillietu. Saskaņā ar šā likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillietā, kurā energoapgādes komersants, pamatojoties uz apstrīdēto likuma normu un apstrīdētajām noteikumu normām, cēlis prasību par parāda piedziņu pret fiziskām personām (mājsaimniecības lietotājiem). Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā likuma norma nepietiekami skaidri nosaka Ministru kabinetam piešķirtā pilnvarojuma apjomu un galvenos virzienus. Apstrīdētās noteikumu normas esot izdotas, pārkāpjot likumdevēja

tādējādi pastāvošās tiesiskās attiecības ir līdzīgas spriedumā lietā Nr. 2019-10-0103 izvērtētajām tiesiskajām attiecībām. Savukārt izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās likuma normas iespējamo neatbilstību Satversmes 64. un 105. pantam pēc būtības jau ir izvērtēts spriedumā lietā Nr. 2019-10-0103.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt apstrīdētās likuma normas atbilstību Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam jau ir izspriests.

7. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdēto noteikumu normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un apstrīdētajai likuma normai. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdēto noteikumu normu atbilstību Satversmes 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī apstrīdētajai likuma normai atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr. 85 “Dabaszāģes piegādes un lietošanas noteikumi” 98. punkta, 99.2. apakšpunkta un 100. punkta atbilstību Latvijas Republikas

Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” pēc Vidzemes rajona tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 63/2020).

2. Atteikties ierosināt lietu par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, Ministru kabinetu – iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu, jo 2020. gada 24. februārī ir ierosināta lieta Nr. 2020-12-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr. 85 “Dabaszāģes piegādes un lietošanas noteikumi” 98. punkta, 99.2. apakšpunkta un 100. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” un Ministru kabinets jau ir uzaicināts iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova